

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijaške velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske pete vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Je li Ljubljana po večini slovenska ali ne?

Vse fraze je konec, kjer številke govoré. In številke zadnjih volitev pričajo, da je Ljubljana po večini volilcev narodno slovenska, čeravno smo vsled nenaravnih razmer in krivičnega volilnega reda, ki pusti, da peščica tujih privandranh starih penzionistov, ki ne plačujejo ni deželnih ni mestnih priklad, pri volitvah terorizira in majorizira neodvisne delavne in davkoplačujoče meščane. Le seštejmo številke, da vidimo.

V tretjem razredu pri volitvi 5. aprila je bilo oddanih glasov

	narodnih	nemškutarjskih
	176	47
V drugem razredu pri volitvi 6. aprila	242	289
V prvem razredu pri volitvi 8. aprila	93	116
Torej skupaj	511	452

Torej v vseh treh razredih smo narodnjaki imeli 511 glasov, nemškutarji pa 452. Po tem tacev imamo mi za 59 glasov večine v Ljubljani.

Iz teh števil, iz te povprečne naše večine se vidi, kako drzno je organ naših nemškutarjev, „Laibacher Tagblatt“, resnici v obraz bil ali lagál, ko je lani trdil, da smo pri zadnjih volitvah za državni zbor z „vladno pomočjo“ zmagali, kar ta list spet v zadnjem broji od 8. aprila nesramno ponavlja. Mi Slovenci imamo v Ljubljani tudi letos skupno večino kljub temu, da še nekateri naši v I. razredu niso prišli letos na volišče vsled izida drugega volilnega razreda.

Naravnost smešno je torej, če tukajšnji včerajšnji organ privandranh Nemcev in naših renegatov slavi nemškutarjsko zmago v II. razredu kot „feuerprobe des liberalismus“ in v njej vidi neko poročstvo, da bode „vsaj glavno mesto“ ostalo nemškutarstvu vlast. Živa in povsem osobna večkratna agitacija, katero so imeli nemškutarji isto tako kot mi, učila jih je natanko kot nas, da lahko skoro za vsacega volilca vedó, kako je glasoval, kakor to vemo tudi mi. In tako lahko vedó in na prste seštejejo, da meščanstvo, obrtništvo, neodvisni volilci sploh, je v ogromnej večini glasovalo z nami. In na teh domačih elementih bodočnost počiva! Meščanstvo je zrno vsega zdravega razvoja. V III. razredu imamo tako velikansko večino, ker so tu neodvisni volilci. V drugem razredu je mej hišnimi posestniki in družimi neodvisnimi meščani glasovalo 140 za nas, a le 37 za nemškutarje! Odločilo je v tem razredu 150 starih penzionistov, večidel privandranh tujcev, ki ne plačujejo ni mestne ni deželne priklade, a vendar z nami volijo! In to so podpore liberalizma? Na to vi zidate bodočnost?

Če ravno torej sedi še zmirom v ljubljanskem mestnem zboru le 10 Slovencev proti 20 Nemcem ali nemškutarjem, vendar zgornja vsota števil kaže, da slovenska manjšina v zboru zastopa prav za prav faktično večino ljubljanskega mesta; in laže oni, kdor trdi, da ima naše kranjsko glavno mesto nemšk značaj. Očiščenje Ljubljane je za nas le — vprašanje časa. Za to pojdemo drugo leto še z večjim zaupanjem v boj, nego letos. Kajti tega pač naši nemškutarji ne morejo trditi, da njim moči rasto, da

imajo v domačih tleh korenine. Ljudstva némajo zase, ono je na naši strani. Kar se pa opira samo na stare penzioniste in tuje uradnike (domače izobražene uradnike, ki imajo srce za domovino, izvzemši, čast jim!) ne more prihodnosti imeti. Letos je še držala veriga, ki veže nemškutarjsko-birokratsko kliko skupaj; ali le počakajte, samo en par sklepov naj mej letom izpade iz te verige, in s strahom boste videli, kako se bode v nič sesula.

Iz državnega zbora.

V sredo se je nadaljevala budgetna debata. Dolga vrsta govornikov se je še oglasila za besedo. Centralistiški poslanci so prvi dan izdali gaslo: v Avstriji se pod Taaflejem zatira Nemštvo. Kako neopravičeno je to natolcevanje, vidimo že mi Slovenci, ker nam domačinom niso prepustili dunajski vladni možje še niti jedne pozicije, katere „ustavaški“ naši protivniki še zmirom povsodi po krivici zasedajo in brezozirno nam nasproti rabijo. V nadaljevanji debate za državni proračun v sredo je prvi govoril Plener; on sicer tega nij posnemal, kar so njegovi tovariši prvi dan budgetne debate trdili, a vsedel se je na konja visoke finančne politike, in zanikaval zmožnosti zdanje državnozbornske večine in Taaflejeve vlade. Gospod Plener je, kakor je uže sam rekel, „rojen finančni minister“, zato čuti v sebi nalog, da se postavlja bolj ali menj v opozicijo zoper vsacega finančnega ministra avstrijskega, zmirom nadejajoč se, da bode sam enkrat zasedel ministerski stol. Tudi v sredo je avtonomistiške večini in vladi očital, da v novčinih stvareh še niso ničesa storili, ter je zahteval od vlade v imeni nemških centralistov, da uredí ona avstrijske finance. To je

Listek.

Rusija in Anglija od l. 1876 do 1880.

(Konec.)

Učeni historik J. A. Froude govori v predgovoru, katerega je dotičnej knjigi spisal, mej drugim tako-le: „Pod uplivom tistega strašnega rodoljubja, katero je v smrt poslalo Nikolaja Kirějeva, se je sestra njegova leto za letom na Angleškem trudila, verovaje, da smo mi Angleži, akopram na krivo pot zapeljani, vendar velikodušnega srca in da, ako bi mi v resnici poznali svrhe, na katere Rusija meri, bi jih sumiti ali zaprekatih nehali. Naloga, katero si je sama naložila, je bila tako težka, da jo je samo po entusiasmu prenašati in reševati mogla. Ker mi v sedanjem razpoloženju mislimo, da se vlada svet samo po sebičnih interesih, smo pozabili, da so tudi v naši zgodovini bile dōbe, a te dōbe

so najbolj spomena vredne, ko samopridni interesi nam niso veljali nič, a kakšna zadeva, katero smo za sveto imeli, vse. Mej onimi, ki so o tej gospé slišali, so jo mnogi smatrali za neko tajno orodje ruskega dvora, in ljudje, kateri takšne misli o njej imajo, jih ne spreminé, naj si bodo še toli ostudne in naj bi jaz tudi karkoli govoril proti njim. Oni, kateri plemenite in velikodušne nagone ceniti vedó, bodo Kirějeve za ono izjemno vrsto ljudij pripoznavali, kateri sestavljajo zgubljene nadeje človeštva, kateri se sumijo, sovražijo in zasmehujejo v življenji, in katere nagrája zgodovina s posvečenjem njihovega spomina. Kar se tehnične dovršenosti knjige tiče, nij še nikdar nobeden inostranec, kolikor je meni znano, kateri je v angleškem jeziku pisati poskušal, tega tako popolnem zmožen bil. O. K. se igra z našimi najzamotanejšimi izrekami, ona zvija, suče in spušča svoje sarkazme z iskustvom, katero posnemati bi mnoga dovršena pisateljica an-

gleška morala obupati. Dozdeva se človeku, da je O. K. čitala malo ne vsako knjigo, katera je bila pisana, in vsak znameniti govor, kateri se je ob orijentalnem vprašanji obelodanil tekom zadnjega pol stoletja.“ —

Slavno znani W. E. Gladstone je v mesečniku „The nineteenth Century“ (devetnajsto stoletje) v broji za mesec marcij posvetil Olgi Kirějevej in nje knjigi znamenit kritičen članek, kateri je poln priznanja in hvale. On pravi o tem delu, da ima veliko literarno veljavo ter nadaljuje: „to je odlično berilo, jasno in gibko v slogu, polno bistrostij in lehkote. Angleščina O. K. je boljša, nego množine po rodu angleških pisateljev Pred velikim bojem zadnjih štirih let nij ničesar bilo slišati o O. K., a nje peró bi lahko na čast bilo uže dolgo vajenej roki, ker ona v resnici piše z odkritosrčnostjo, oostrostjo in taktom, kakor le malokedo more Pojavljenje te knjige naj bi s hvaležnostjo bilo

vsem županstvom pošlje okrožnica, da postavijo v občinske proračune za leto 1881. tudi primerno svoto za stroške, katere bodo imele občine s številjenjem ljudstva.

— (Vipavska čitalnica) napravi v nedeljo dne 11. aprila v svojih prostorih v Tabru veselico. Program je: I. 1. Iv. pl. Zajc: „U boj!“, zbor. 2. A. Hajdrih: „Lahko noč“, četverspev. 3. J. Kocijančič: „Kam?“, zbor. 4. Fr. Prešeren: „Povodnji mož“, deklamacija. 5. A. Hajdrih: „Mladini“, zbor. 6. Iv. pl. Zajc: „Kolo“, zbor. 7. „Mlekarica“. Šaloigra v enem dejanji. Iz nemškega poslovenil Ivan Verhovec. II. Ples. Vstopnina 20 kr., sedež 20 kr. Vstopnina k plesu 50 kr. — Začetek ob 1/8. uri zvečer.

— (Naš rojak), gospod Bartol Francelj, umirovljeni učitelj v Varaždinu, hoče 29. t. m. počenši izdajati v Varaždinu hrvatsk tedenk časopis „Prijatelj puka“, katerega bode uredoval Brozo Brozović. V pozivu na naročbo pravi se, da „neima u celoj hrvatskoj kraljevini lista, koji bi hrvatski puk podučavao o njegovih pravih i dužnostih napram občini i državi. S toga će ovomu listu biti svrha o tom podučiti puk, uzgojivati u njem samostalne gradjane, stvoriti od njega zriele i samosviestne Hrvate i potaknuti ga na borbu za ustavan život, za samostalnost i jedinstvo hrvatske države. Uz to će se „Prijatelj puka“ svraćati na politički rad domaćih stranaka, te će prepustiti hrvatskomu puku, da on po vlastitoj uvidjavnosti njihovo djelovanje osudi ili blagoslovi, ali neće ni sa svoje strane propustiti dokazati mu, da u Hrvatskoj ima postojati samo jedna politička stranka i to stranka hrvatska, kojoj ima biti geslom rad, u kom je spas i napriedak Hrvata. Kraj toga biti će zadaća „Prijatelja puka“ pružati puku nauku o gospodarstvu, kućanstvu i obrtu, te će se pri tom obazirati napose na potreboće grada Varaždina. To će pako biti koristno i za izvanjske čitatelje.“

Razne vesti.

* (Pol milijona tatvine.) Na Dunaji je pri firmi Rothschild uže več let služil neki Julij Strasser, 37 let star, oženjen in oče jednega otroka. Sploh so mu vse zaupali, a nij bil vreden tega zaupanja, ker je bankno Rothschildovo hišo ogoljufal za 500.000 gold. s tem, da je blago kradel in prodajal. Naposled ga je pričela vest opominjati, in v soboto je sam se objavil jednemu uradniku te banke. Strasser bi bil rad obogatel, za to je sezal po tujem blagu in močno udeleževal se na borzi, a sreče nij imel, kajti zgubival je zmirom. Strasser je imel tudi pomočnike, katere so tudi uže prijeli in zaprli. Policija v Strasserjevem stanovanji nij ničesa našla. Nezvesti uradnik je imel 4000 gl. letne plače, a vendar mu ta svota nij še zadostovala, tako je svojemu gospodarju polagano izneveril pol milijona goldinarjev. Preiskavanje, ki se je pričelo zoper njega, bode spravilo menda na dan marsikaj zanimivega.

Poslano.

Slavno uredništvo!

Prosimo najuljudneje, da blagovolite natisniti sledečo prošnjo:

Prošnja!

Društvo slovenskih vseučiliščnikov na Dunaji sklenilo je v predzadnjem zborovanji, da si napravi lastno knjižnico.

Kedor količakaj pozna stanje slovenskega vseučiliščnika na Dunaji, vé, kakó težko mu je zadostovati nameram svojim, zahtevam véde.

Težko je to za ónega, ki ima v srednjej meri sredstev za vsakdanje svoje potrebe, ve-

liko težji za ónega, ki ima pri tem boriti se za svoje življenje!

Skoro popolnoma nemogoče je pak ustrezati želji in zahtevanju naroda, za katerega boljše bodočnost ima skrbeti vsak slovenski vseučiliščnik dovršivši svoje študije po svojej najboljšej móči!

Težavno je dobiti tú nemško knjigo; a tó težavo se še da premagati s silo!

A kakó se izobraziti v domačem jeziku, kakó tú nadaljevati to, kar se je naučil na gimnaziji ali realki? Sam si ne more kú-piti slovenskih knjig (saj večkrat za vsakdanjo potrebo néma groša); na posodo jih dobiti tú — na Dunaji — je tudi skoro nemogoče; v knjižarne kakor je vseučiliščna in c. kr. dvorna more le zahajati v omejenem času, a v tem zahteva tam le óne knjige, ki mu imajo služiti sa izobraženje v predmetih ki si jih je izvolil, da postane strokovnjakom in tó more — brez malo izjem — rabiti le nemško knjigo.

Kakó pa to v nemškem jeziku pridobljeno védo ukoristiti v domačem jeziku, ako se nij vadil in poskušal v domačem jeziku, ako si nij priúčil tehničkih izrazov in družega v — slovenščini?

Da bi slovensko knjigo dobil domov, je to ali sploh nemogoče ali pa le pod težavnimi pogoji.

Da je „Sloveniji“ kot društvu knjižnico mogoče napraviti, dokaz so društva, ki uže imajo lastne knjižnice a štejejo manj društevnikov, nego „Slovenija“.

„Slovenija“ je po § 1. društvenih pravil izobraževalno društvo in knjižnica bi bila v tem oziru jedno najboljših sredstev.

To so tedaj tehtni in prepričevalni razlogi za napravo knjižnice.

Stalno na Dunaji bivajoč slovensk rodoljub prepustil je za knjižnico „Slovenije“ radoslino prostora v svojem stanovanji. Na Dunaji bivajoči slovenski rodoljubi obljubili so uže podpirati „Slovenijo“ v podjetji s tem, da nam hoté podariti knjig, da prosijo znanca, da jih i óni pošljó; obljubilo se nam je celo doneskov v denarjih, da kupi potem „Slovenija“ sama knjige, kakersnih potrebujejo njeni člani. Da se te obljube izvrše o tem nij dvojbe! Obráčamo se sedaj še do Vas, mili rodoljubi v domovini! Prosimo Vas lepo, podpirajte nas tudi Vi! Posebno apeliramo na mnogoštevilne visokospoštovane bivše člane „Slovenije“! Pomagajte nam, da si oskrbimo sredstev, po katerih se izobražimo za vspešno delo svetej naše domovini, — kar je naša najiskrenejša želja!

Kdor koli ima knjigo, ki jo sam ne potrebuje (naj bode slovenska ali v katerem drugem jeziku), naj jo blagovolí darovati knjižnici „Slovenije“. Kdor bi pak ne imel knjige, pa bi rad podpiral podjetje „Slovenije“, storí to lahko v novcih.

Tucl.
6. aprila:
Pri Slonu: Rotar iz Krškega. — Greisler iz Dunaja. — Tumeli iz Trsta. — Fischer iz Kamnika. — Dr. Kern iz Lipika. — Kraus iz Pešča. — Pri Malčeti: Strauffer iz Trebovia. — Tröper iz Graceta. — Stein iz Dunaja. — Kohlmeier iz Trsta. — Ranzinger iz Kočevja. — Deutsch. Ekslein, Vilaret iz Dunaja. — Baehar iz Nove vasi. — Kurzhall iz Dunaja. — Pri avstrijskem cesarji: Dittmar iz Trsta.

Knjige in novci naj se bragovolé pošiljati „franco“ na naslov: G. Žiga Sežun, Wien, Langegasse 52.

Z visokim spoštovanjem

v imenu „Slovenije“

odbor za napravo knjižnice.

Na Dunaji meseca sušca 1880.

Dunajska borza 8. aprila.

Izvirno telegrafično poročilo.			
Št. drž. dolg v bankovcih	3	gid.	75
Št. drž. dolg v srebru	74	"	10
Zlata renta	90	"	10
1860 drž. posojilo	130	"	50
Akcije národne banke	142	"	—
Kreditne akcije	287	"	—
London	118	"	65
Šrebro	—	"	—
Napol.	9	"	46
Kr. cekini	5	"	58
Državne marke	58	"	35

Zaradi preselitve prodajem od danes počenši do dne 1. maja 1880 zalogo

izvrstnega vina,

katerega imam 400 veder. Vino prodajem po najnižej ceni, in sicer najmanje po jedno vedro vkupe.

Daniel Predovič,

krčmar,

na Poljanskem trgu št. 5, v Ljubljani.

Zahvala.

Za mnogobrojno spremstvo pri pogrebu našega preljubega

Dragotina Križmana,

c. kr. notarja v Kamniku,

izrekamo vsem prijateljem in znanec, posebno še slavnej notarskej komori, njega prijateljem in drugim za darovane prelepe vence in slavnemu pevskemu zboru čitalniškemu za gniljivo nagrobnico, najtoplejšo zahvalo. (144)

V Ljubljani, dne 8. aprila 1880.

Žalujoča rodbina.

Svaritev!

Ker je postal moj soprog, Anton Titus Smrekar, hišnik in remarski mojster na rimske cesti št. 50 nova, 10 stara, slaboumen, zatorej svarim vsakega, da ne stopi z njim v kako zvezo, ter izjavljam, da zanj jaz ne plačujem, sam pa ne vé, kaj da dela.

V Ljubljani, dne 6. aprila 1880.

(143) Frančiška Smrekar.

Več agentov

z 10 do 50% provizijo se sprejme na z markami za 25 kr. obložene marke pri „c. kr. min. dov. obenej generalnej agenciji“ sv. Florjana ulice št. 46 v Ljubljani. (147)

Najboljše in najuplivnejše

pomuhljevo jetrno olje

zoper

bramore, krvice, sušico, kašelj itd.

v sklenicah á 60 kr.

z železnim jodovcem pomešan, onim, ki imajo premalo krvi ali ki si jo hočejo sôststiti, posebno koristen, v sklenicah á 1 gld. prodaje in razpošilja s poštnim povzajem

(108—7)

G. Piccoli,

lekarna „k angelju“ v Ljubljani, na dunajskej cesti.

Dunajski časopisi ravna se po taktiki, da govore centralistiških poslancev skrajno raztezajo in obširno priobčajo, mej tem ko govore avtonomistiških poslancev odpravijo samo s par besedami, tako da tudi naše poročilo ne more biti popolno. Vendar se pa tudi iz teh odlomkov vidi, da se ustavaki teško branijo temeljitih govorov avtonomistiških poslancev.

Gladstone o Slovanih.

Nov velik časopis, ki na Dunaji izhaja, „Wien. Allg. Ztg.“ prinaša v svojem broji od srede razgovor necega svojega poročevalca z Gladstonom. Dopisnik pripoveduje, da mu je dejal Gladstone: „Sumnjiva se mi zdi avstrijska vnanja politika. Ime Metternichovo sovražim, ponavljam trikrat, sovražim vse, kar najmenj spominja na njega sistem vmešavanja v zadeve narodov, katerim se daje svoboda. Osvobodjeni slovanski rodovi na vstoku naj bi si sami gradili bodočnost svojo, nikakor se pa ne bi smelo prisvajati njih ozemlja. Kdor ve, kaj pomeni angleški rek: „hands off“ (roke proč), pozna tudi mojo politiko. Kar sem rekel vzdaj se o avstrijske vstočnej politiki, to sem moral reči, ker mi je bila dolžnost. Cenim sicer svobodoljubje in domoljubje avstrijsko, — ali „hands off“, roke proč od lastine in dežel drugih svobodnih narodov.“

Prusiji in avstrijskim nemškim ustavakom zdanja prememba, ki se vrši v notranjaj politiki angleške, nikakor nij po volji. V svojem srdcu zbog dogodjajev na Angleškem postajejo celo smešni, ter se branijo tacega zaveznika, kakor je Anglija, „ker se tam stvari zmirom spreminjajo, cesar nobeden zaveznik ne more želeti“ — kakor se piše oficijozno iz Berlina v praško „Bohemio“. Da, zaveznik bil bi Anglež uže dober, ali teško da bi se svobodoljubljen hotel vsiljevati nesvobodoljubnim Nemcem, ki se zovejo sicer liberalni, a je vendar njih liberalnost samo zatiranje narodov slovanskih, ki se hoté osvoboditi. Prusi so sicer prestrigli Rusom sanšefansko pogodbo, premembe na Angleškem, te ne morejo zavreti. Gladstone je tedaj objavil ves svoj program gledé vstoka; kakor je dejal pred kratkim lord Hartington, da je vstok lastina slovanskih narodov, tako je zdaj Gladstone izjavil da se teh dežel ne sme nikdo dotakniti, in nikdo se ne sme utikati v njih notranje zadeve.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 9. aprila

Omenili smo uže grof Harrachove inter-

navdušenejših členov slavjanskega društva, ter pomnožuje ne samo na bojnem polji, temveč tudi, kakor njegovi predniki, po mirnem delovanju za slovansko prosveto staro slavo imenitne rodbine Kirějev. Gospa Olga Kirějev-Novikova piše tudi marljivo pod znakom O. K. za „Moskovskija Vedomosti“ in „Sovremennija Izvestija“. Leto za letom ob saisoni prihaja redno obiskovat Marienbad na Češkem, kder njeno zanimivo društvo radi iščejo vsi gosti brez razlike, naj si bodo nje politični sovražniki ali prijatelji. Upati je, da duhovita ruska gospa, ki se za blagor Jugoslovanstva toliko trudi in bojuje, tudi o katerej bodočej priliki obišče nas Jugoslovane, a posebno, da si pride naš slovenski Bled ogledat ter se v tem prekrasnem kraju in čistem svežem zraku gorenjskem pokrepi. Slovenci bodo odlično rusko pisateljico gotovo sprejeli s srčno radostjo in jo tudi dostojno počestili.

Dr. Ahasverus.

pelacije v državnem zboru gledé čeških učilnic na Dunaji. Poročali smo uže tudi, da je naučno ministerstvo dalo nalog dolenje-avstrijskim okrajnim šolskim svetom (dunajskim), da poročajo o številu čeških otrok, ki pohojevajo ljudske šole. Ta poročila so prišla in naglašajo, da ne treba za češke otroke čeških šol, — ker se privadijo kmalu nemščini. Na Dunaji pa živi tudi dosti čeških delavskih učencev. O teh je izdala poročilo dolenje-avstrijskemu deželnemu šolskemu svetu komisija za obrtske šole. Rekla je, da se ti otroci kmalu privadijo nemščini, zato pa tudi ne treba zanje čeških učilnic, a treba, da se ti otroci domá na Češkem in Moravskem naučé nemščine. In vendar pohojeva v Hernalsu izmej 1250 dečkov 397, v Sechshausu izmej 2005 dečkov 260 obrtskih učencev češke narodnosti obrtsko šolo, ki čisto ne znajo čisto nič nemškega. A Dunajčanje jim reko: naučite se domá našega jezika. To omenjamo zbog tega, ker pri nas so vse učilne nemške, da si tudi komaj četrti del učencev je Nemcev, ali ponemčenih Slovencev, vsi drugi pa so otroci staršev, ki govoré samo slovenski deželni jezik. Tako se v Avstriji izvršuje narodna ravnopravnost, a Nemci kričé, da jih celo mi zatiramo!

„Pester Lloyd“ poroča, da je naš cesar imenoval Szlavý-ja avstrijskim skupnim ministrom namesto barona Hoffmanna.

Malokateri narod čuva bolj svojo narodnost in svoj jezik nego **Magjari**. Pomagjari so vsi javni zavodi, a privatni, ki niso magjarski se zapirajo, t. n. pr. nemško gledišče v Pešti. Zdaj je pa opazil poslanec Madarasz, da se v državnej tovarni za stroje občuje nemški, in to stvar spravil na dan v ogerskem saboru. Povedalo se mu je, da magjarski jezik néma dotične terminologije. „Dakle naj se občuje magjarski, a rabi naj se tujih izrazov,“ je odgovoril mož. Dober vzgled!

Vnanje države.

Bolgarsko novo ministerstvo je tako-le zloženo: Zankov, predsednik in vnanje, Karavelov finance, Stojanov sodstvo, Tišev notranje, Gazeler nauk.

Vodje opozicije bolgarskega „sebranja“ so sklenili Gladstonu čestitati na zmagi angleških liberalcev.

Nemški listi dvomijo jako, da je Bismark resno mislil odstopiti; sè svojim pretejem z odstopom hoče le duhove pripraviti za premembo državne ustave, katero on namerava, in sicer tako, da bi v „bundesratu“ došla Prusija tehtnejši glas. Cesar nemški res nij potrdil Bismarkove ostavke. Odgovoril mu je, da ga ne more odpustiti, ampak kancelarju prepušča na voljo, da stavi predlogov, ki bodo po ustavnem potu rešili prepiske z „bundesratom.“

Angleški konservativci zgubivajo tudi v kmetskih občinah zdato sedežev. Liberalci so bili voljeni tudi v grofvinah Selkvik, Nord-Stafford, West-Cumberland in Südost-Lancashire. Denes imajo liberalci uže 83 glasov večine. Na Škotskem je izvoljenih 43 liberalcev, a samo 2 konservativca. Gotovo je, da odstopi Beaconsfield še predno se snide novi parlament. Lord Hartington je v nagovoru volilcev v Darvenu z nova dejal, da je bila politika Disraelijeva za Angleško slaba, da pa je liberalna stranka denes složniša nego-li kdaj.

Domače stvari.

— (Rujavkasti volilni listi.) Komisija pri volitvi za prvi razred je mogla zapaziti, da je bilo kaci 15 volilnih listov z nemškutarskimi kandidati popisanih bolj rumenkaste barve, torej nijso bili tisti, katere je vsak volilec od magistrata dobil. Te prikazni si nij mogoče drugače razlagati, kakor da so bili volilec, ki so imeli uže naše kandidate na prvotne prave liste napisane, zamenjani od jednega in istega agitatorskega vira. In res se čuje, da sta dva denarna kreditna zavoda vtikala se v volitve po svojih reprezentantih s terorizmom na volilce, ki sem ter tam kredita potrebujejo, kakor trgovci itd. Ker je stvar

taka, trebalo bi pač tudi od naše strani, t. j. od strani slovenskega ljudstva misliti na odločne represalije. Noben zavod in nobena firma, noben obrt ne ostane brez tako občutne škode, da jih bode veselje do volilnega terorizma minilo, ako se od narodne strani z odločno agitacijo povračuje jednako z jednacom. Naj jih vzdržujejo sami tuji uradniki, naj kupujejo in delati dajo pri nemških volilcih sami penzionisti — bomo videli, kako bode! Če so protivniki brezobzirni, zakaj bi mi ne bili?

— (Cesarica Marija Ana) je darovala za dozidanje cerkvenega stolpa v Tominjah na Notranjskem sto goldinarjev.

— (O našem deželnem predsedniku g. Winklerji) poroča dunajsk list, in za njim tudi naša „Laib. Ztg.“, da hoče nastopivši svoje mesto v Ljubljani, svoj mandat kot državni poslanec odložiti. Ne verujemo, da bi to res bilo. Najbrž je cela novica le žurnalistiško ugibanje. Če tržaški namestnik baron Pretis ostane v parlamentu in vladi opornira, ne vemo, čemu bi g. Winkler odstopal.

— (Tukajšnja „liedertafel“) napravi z gledališčno godbo denes v kazini veselico. Na programu ima tudi par slovenskih pesnij.

— (Odbor za obdelávanje ljubljanskega mahú) je v svojej seji včeraj, t. j. v petek sklenil, da se pokličejo strokovnjaki, ki bodo pregledali in tudi napravili načrte za obdelávanje ljubljanskega mahú, in sicer Luigi Salvinija iz Milana, Ivana Podhakskega, nadinženerja na Dunaji in dr. Vincen-tinija iz Tržiča (Monfalcone).

— (Občinske volitve.) V Paljevčah, kameniškega okraja, je voljen za župana posestnik Franc Podbevšek, za svetovalce pa Matija Vavpetič in Franc Golob; v Nevljah za župana Ivan Hočevár, posestnika Matija Plahuta iz Briž in Ivan Dolar iz Tučne pa za svetovalca; v Lahovčah za župana posestnik Andrej Pušavec iz Lahovč, za svetovalca pa Ivan Urh in Matija Lipar; v Mekinjah za župana Valentin Pogačnik, za svetovalca pa Karel Sporen in Primož Kranjec oba iz Mekinj.

— (Okrajni zastop mariborski) je zboroval 5. aprila t. l. Došlo je 13 slovenskih narodnjakov in 10 nemških liberalcev. Izmej Slovencev so izostali gospodje: Lorber, Vajngerl, Šikar, Mihelič, Ramuta in Mohorko. Navzočni nemški liberalci so se dostojnejše obnašali, nego zadnjič. Načelnik g. dr. J. Schmitter si je izprosil dovoljenja, da v imenu celega okraja in njegovega zastopa pri c. k. namestništvu v Gradci čestita svitlemu cesarju k zaroki cesarjeviča Rudolfa, čemur so navzočni nevdušeno pritrdili. Za pregled računov za l. 1878, 1879 in do konca marca 1880, bili so izbrani gospodje dr. Radač, dr. Srnc in eden izmej Nemcev, namreč g. Pfiemer. Proračun za l. 1880 bil je sprejet in se bode davkom 5 % naložilo kot okrajna doklada, to je: polovica menje, kakor lani in predlanskim, ko smo vplačevali po 10 %. Dalje bil je sprejet nasvet slovenskega poslanca g. dr. Radača, naj okrajni odbor skrbi za stanovanje, ki ne bode tako drago, kakor je sedanje v g. Gasteigarjevej hiši, in dalje naj odbor pregleda vse okrajne ceste, v kakšnem stanju da so in koliko denarjev je neobhodno za nje treba ter naj v prihodnej seji okrajnemu zastopu poroča, da bo valedraga reč vsem jasna.

Razne vesti.

* (Državnega poslanca iščejo.) Volilci mest Sučava, Seret in Radavec némajo

čudno zahtevanje zdaj, ko je Taaffejeva vlada in avtonomistiška večina prevzela avstrijske finance v tolikem neredu, kakor so jej prepustili ustavoverci in de Pretis. A zajahal je tudi visoko vnanjo politiko in mogočno vprašal, je-li da more vlada pričeti pravo vnanjo politiko z zdanjo večino državnega zbora. Kako pa si misli g. Plener pravo avstrijsko vnanjo politiko, to se razvida iz njegovega odgovora, ker je dejal, da Avstrija ne sme simpatizirati z angleškimi liberalci. In preplašil se je ta poslanec faktuma, da večina avstrijskega državnega zbora vendar-le se nagiblje k angleškim liberalcem, ki privoščijo svobodo celò balkanskim Slovanom, in zato je na avtonomiste precej vrgel sumnjo, da delajo za Rusijo in izvršujó program generala Ignatijeve. Plener je tudi vladi očital, da je ona kranjske ustavoverce izpodrinila in narodne Slovence na nje mesto v državni zbor spravila! Na to — neumnost in nevednost bode pač kateri naših poslancev odgovoril in tudi mi hočemo več o tem izpregovoriti, kadar nam stenogram loide.

Slovenski poslanec Hermann je govoril zoper centralizacijo in zoper odvisnost deželne uprave od države. Uže v pradavnih časih so bile dežele avstrijskega cesarstva avtonomne. Cesar naj vlada državo, a dežela mora sama svoje zadeve oskrbovati. Zato zahteva g. Hermann, naj večina zdanjega državnega zbora osnuje zakon o avtonomiji dežel, ki bi skréil kompetenco državnega zbora na državne zadeve, deželam pa da bode prepustil deželno upravo. Glavna stvar je, da se spremeni zdanji sistem, za to naj skrbi zdanji parlament. Poslanec Hermann je razvijal pozitivne misli, kar se ne more reči niti o njegovem predgovorniku, niti o govorniku, ki je imel besedo za njim.

Razen tega, da se je poslanec Menger uklanjal in uljudnosti pravil Plenerju, je tudi on viknil: „Nemštvo je v nevarnosti, Nemci se od zgoraj in od zdolaj napadajo!“ in je pozval svoje rojake Nemce na boj zoper Slovane. To je menda ona pravičnost, katero Nemci licemerno zmirom naglašajo. Gospodstvo in nič drugega je Nemcu na sreci.

To je očital ustavakom v obraz tudi češki poslanec Adamek. Z liberalizmom, ki nas zatira in nam jemlje našo svobodo, ne bomo sklenili Slovani nikdar miru! vskliknil je. Kajti posledica tega liberalizma je samovlada jedne same političke frakcije. A zavrnil je tudi očitovanje, da sovražimo Nemce, ako

se borimo za avtonomijo in narodno ravnopravnost posamnih dežel. G. Adamek je dejal, da bi zaslužil g. Stremayr, da bi bil češki deželni svetnik, ako bi koristilo Češkej, da se ne izvrši § 19. drž. osnovnih zakonov. Tudi mi bi mu privoščili to čast pri nas. —

V nadaljevanji proračunske debate so govorili v četrtek poslanci Gregor, Monti in Hausner iz desnice, poslanci Beer, Magg in Fux iz leve, prvi za proračun, drugi zoper. Poslanec Beer je dejal, daje ustavoverna stranka pot gradila, da bi se državno gospodarstvo uredilo. Nadalje je skušal dokazati, kako dobro je gospodarila ustavoverna stranka, dokler je bila na krmilu, da pa ščediti nij mogla ker so državne potrebe zmirom rastle. Potem pa je očital avtonomistiški stranki, da ruši državno podlogo, zato da se z njo ne more sklepati miru.

Centralistiška stranka državnega zbora razsoja gospodarstvene razmere državne po vsakoletnem računu. Češki poslanec Gregor jo je podučil, da se tako ne sme delati. Po njegovem mnenju se mora premisliti cela skupina bilančnih let, da se more soditi o razmeri državnega gospodarstva, je-li da ono napreduje ali propada. Potem je Gregor obširno naslikal avstrijske finance zadnjih desetletij. Avstrija bi propadala, ako bi se zapelala v kako veliko vojno, a hudo nanjo vpliva tudi ogerski deficit, ki raste leto za letom. Finančno gospodarstvo pri nas propada, in davkoplačevalci ne morejo nositi več višjih bremen. Temu uzrok je naša dozdanja notranja ter vnanja politika. Notranja politika je bila nemško-nacionalna, napérjena zoper avstrijske Slovane. A tudi vnanja politika je na takem potu, ki je pripeljala Avstrijo zoper nje korist v Bosno. Pri nas se je nemški živelj povsodi podpiral in negoval, a zatiral se je slovanski. Podloga zdanjemu ustavnemu življenju je prizadevanje, da se nemštvu ohrani vladna oblast. To dokazujejo volilni redi. Nemštvu na ljubo se je spremenilo trgovinske zbornice v političke voleče razrede. Slovani so se potiskali povsodi v manjšino, kjer so po naravi v večini. Posledica tega je, da so se delali na račun narodov brez načelni kompromisi, kakeršne vidimo celo na vladnej klopi. Parlamentarne vlade nímamo, kar je tembolj obžalovati, ker trpé gospodarstvene naše razmere zbog narodnostnega boja, ki se je zdaj razvil do boja mej centralizacijo in decentralizacijo.

Slovanom se očita, da so panslavisti. Res je, da je v jednom delu slovanskega prebivalstva avstrijskega prodrla slovanska ideja. Še več! Panslavizem je organiziran, in dobiva dan za dnevom več tal. A kdo pospešuje njega razvoj? Centralistiška državna ideja, vlada in nje pristaši ga pospešujejo, ker ne pusté, da bi se Slovani razvili svojim načinom. Vlada, ki ima v sebi zastopnike protivnih si načel, nemškovalne centralizacije in decentralizacije in avtonomije, taka vlada je izrodek. Taka vlada ne zasluži zaupanja. Dokler bodo na vladnih stoléh sedeli možjé germanizatornih načel, dotlé ne moremo vladi zaupati.

Tako je govoril odkritosrčno in iskreno dr. Gregor in nij se čuditi, ako so levičarji kar obstrmeli. Tega vtiska tudi nij mogel zbri-sati malostni govor centralista Magga, ki je odvrčal od svoje stranke neusmiljene udarce, ki so nanjo leteli iz Gregorvega govora. A zopet poslanec dr. Monti je potem naravnost povedal, zakaj da Avstrija boleha: vladalo se jo je tako, kakor da bi živel v njej samo jeden narod. Avstrija mora utešiti narodnostna zahtevanja, in potem še-le bodo narodje avstrijski spoštovali državne skupne zadeve. Da se narodje zadovolé, mora se ustava revidirati ali pregledati.

Po tem govorniku je predlagal jeden poslanec konec seji, česar pa večina zbornice nij odobrila. Menda jezen zato in mogoče da tudi ne pripravljen, je vstal zaznamovani centralistiški govornik dr. Fux, ter je samo povedal, da tej vladi on ne dovoljuje budgeta. Tem ostreje in premišljeno pa je govoril potem za budget znani Poljak Hausner. Z dobro oslojenim in sarkastičnim uvodom se je spravil na vsacega centralistiškega poslanca posebe, ki je uže v budgetnej debati govoril, in dobro naslikal njih smešni državni razum. Kritikoval je one nazore, ki hočejo, da je nemštvo in nemški jezik do cela tudi državni jezik, deželni jezik celo tam, kjer je le peščica Nemcev. Ti nazori pripadajo uže preteklosti. V bodočnosti pa mora Avstrija čuvati in dati pravice vsakemu narodu, ker Avstrija je pravna država. Gališka pa daje vzgled, da v trenutku, ko pride deželni jezik v veljavo in so se mu izročile njegove naravne pravice, postane tudi dežela taka, da se jej sme brezpogojno zaupati. Ako pa ima večina deželnih zborov jednake zakone, je to samo prisiljeno in storjeno zato, ker je hotela vlada kompetenco deželnih zborov skréčiti. —

pozdravljeno kot pripomoček k miru in utvrjenju javnega reda in zaupanja v Evropi, kar se sedaj tako bridko pogreša“.

Z vso simpatijo in z vsem priznanjem piše tudi znameniti tednik „Te Spectator“ od 28. febr. o O. K. knjigi. Obširni ter odlično pisani članek se končuje s citatom, kako pisateljica o zgodi evropskih narodov misli, rekoč: „Bodočnost je naša! Nemci so dosegli svoj dan, Angleži imajo svoje póludne, Francozi svoje popóludne, Italijani svoj večer, Španci svojo noč, a mi Slovanje stojimo na pragu svojega jutra.“

Ta izjava karakterizuje prav za prav celo bitje Olge Kirějeve. V njej gori neugasljivi ogenj pravega slavjanskega rodoljubja; ona veruje trdno in neomahljivo na veliko, srečno, blagostno in slavno bodočnost slavjansko; a za to vero in za to prepričanje posvečuje vse svoje mišljenje, zanje žrtvuje vse svoje moči: v tej veri nabaja — rekel bi — vse svoje izveličanje. — Da bi vsi Slavjani te vere, tega

prepričanja bili, ter po neumornem delovanju za srečnejšo bodočnost iskali svoje izveličanje! — Grozni nihilizem, kateri se zdaj kakor kužna megla po Rusiji sem ter tja potika, mora pred solnčnim žarom takšnega rodoljubja, kakor ga vidimo pri Olgi Kirějevej in ga tudi gotovo nahajamo pri vseh nepopačenih sinovih in hčerah velike Rusije skoraj zginoti s svojo vražjo ničevost, a na njega mestu procveté najmilejša vzpomlad slavjanske prosvete in svetle ter srečne bodočnosti.

O drugej priliki nameravamo nekoliko odlomkov iz „Russia and England“ v slovenskem prevodu priobčiti, denes naj samo še omenjamo, da se ta knjiga odlikuje tudi po svojej zvu nanjej obliki kakor skoro vse znamenitejše publikacije velike londonske firme „Longmans, Green and Co.“ — Posvečena je knjiga Nikolaju Kirějevu, katerega lepa slika jo mnogo krasi. Priložena sta tudi dva lepa kolovana zemljevida Bolgarije, in sicer, kako se je Bolgarija nameravala omejiti v carigradskej

konferenci in potem krko se jej je meja določila na berlinskem kongresu.

Po zadržaji se knjiga deli na štiri dele: I. del ima naslov „Ruski narod in vojska“, v najstih poglavjih; II. del „Bodočnost orientalnega vprašanja“, v štirih poglavjih; III. del „Nedorazumenja in predsodki“, v šestih poglavjih, in IV. del „Anglo-ruska alijanca“, v devetih poglavjih; vsakatero poglavje je zá-se popolen članek. Pridejan je še natančen alfabetičen index k podrobnostim vse tvarine.

Končaje te vrstice, priporočamo to zanimivo knjigo vsem, kateri so angleškega jezika dobro zmožni, ter se za politično berilo zanimajo. Tudi se drznemo povedati, da je bivša gospodičina in pisateljica omenjene knjigi, Olga Kirějeva, sedaj gospa Olga Novikova, žena brata poprejšnjega ruskega poslanika na Dunaji. Starši, ter nje jedini brat po smrti Nikolajevej, general Kirějev, pobočnik velikega kneza Konstantina, je jeden naj-